

Spørsmål om menneskerettigheter – Valg 2025

I forbindelse med stortingsvalget ønsker vi å stille alle partier spørsmål om partiets politikk på åtte områder knyttet til menneskerettigheter, demokrati og rettsstat. Vi ønsker svar på hvordan dere har prioritert spørsmålet i forrige stortingsperiode, og om og hvordan dere vil følge opp spørsmålet i neste periode på bakgrunn i partiprogrammet for 2025-29.

Vi håper dere kan svare på spørsmålene innen første halvdel av august, slik at vi kan vurdere alle stortingspartienes politikk på menneskerettighetsområdet.

1. Ukraina:

- Hva har partiet gjort i perioden 2021–2025 for å styrke det ukrainske sivilsamfunnet og bidra til dokumentasjon av krigsforbrytelser begått i Ukraina?

Høyre har bidratt til økt omfang og ambisjonsnivå i Nansen-programmet for støtte til Ukraina. Programmet har en innebygget fleksibilitet mellom sivil og militær støtte, og Høyre har i denne perioden vektlagt militær støtte for å sikre Ukrainas fortsatte eksistens. Vi har foreslått et gjenoppbyggingsfond for Ukraina, og vi har tatt initiativ til en debatt i Stortinget om hvordan Norge kan bidra til snarlig retur til Ukraina av barn som Russland har stjålet.

- Hva vil partiet prioritere i perioden 2025–2029 når det gjelder støtte til Ukraina, styrking av det ukrainske sivilsamfunnet og støtte til dokumentasjon av krigsforbrytelser i Ukraina?

En av Høyres fremste utenrikspolitiske prioriteringer er fortsatt støtte til Ukraina, på slagmarken, ved forhandlingsbordet og til gjenoppbygging. Ukrainsk sivilsamfunn er viktig for demokratisk utvikling og for den humanitære responsen. Det er vanskelig å si hvordan krigen vil utvikle seg gjennom perioden, men forhåpentligvis dreier behovene seg mer i retning av gjenoppbygging. Da er det naturlig at ukrainsk sivilsamfunn spiller en stor rolle.

- UNHCR fraråder å sende ukrainere tilbake til et land i krig. Hva mener partiet om at Norge og Ungarn er de to eneste landene i Europa som definerer flere ukrainske territorier som trygge for tilbakesending av ukrainere?

Europa står i den største flyktningkrisen siden annen verdenskrig. Ukraina står i krig men det er likevel deler av Ukraina som er trygge og Høyre støtter regjeringen i å definere deler av Ukraina som trygge områder. Det er viktig at vi fokusere på å hjelpe dem som lever eller er fra de krigsherjede områdene.

2. Sivilsamfunnsstøtte i Europa, Russland, Sentral-Asia

- Støtten til sivilsamfunn og menneskerettighetsarbeid har vært og er under press. Etter USAs dramatiske politiske endringer, er støtten til sivilsamfunn og menneskerettighetsarbeid betydelig redusert. Hvordan er dette prioritert i forrige periode, og hva mener partiet Norge bør gjøre fremover?

I forbindelse med behandling av stortingsmeldingen om demokrati, rettsstat og menneskerettigheter i Europa, bemerket Høyre at støtten til europeiske integrasjonsprosesser, demokrati- og rettsstatsutvikling som et minimum ikke bør reduseres ytterligere. Vi fremhevet også støtten til sivilsamfunnet gjennom EØS-midler. Vi foreslo en økning på 50 mill. kr. i støtten til menneskerettigheter i vårt alternative forslag til revidert nasjonalbudsjett for 2025. Norge kan ikke fylle alle hull når USA og andre store givere kutter i sine bistandsbudsjetter. Vi må prioritere det som er tettest knytte til våre kjerneinteresser.

3. Asyl og visum

- Hva mener partiet om retten til å søke asyl, saksbehandlingstid, og hensynet barnas beste og internasjonale forpliktelser?

Svar: Dagens asylsystem har svakheter. Systemet legger opp til at svært mange legger ut på lange, dyre og farlige reiser for å komme dit de ønsker å søke beskyttelse. Svært mange som reiser, har ikke krav på beskyttelse. Høyre vil jobbe nasjonalt og internasjonalt for at færre skal reise langt for å søke om asyl, og at de heller skal få den nødvendige beskyttelsen i nærområdene.

Saksbehandlingstiden i UDI er for lang.

Høyre mener at hensynet til barnets beste alltid må veie tungt i saker som gjelder innvandringsregulering. Da vi satt i regjering, bidro vi til at barns beste fikk en mer sentral plass i behandlingen av slike saker. Samtidig understreker vi at hver sak er unik, og derfor må det foretas konkrete og grundige vurderinger i hvert enkelt tilfelle. Barn skal ikke «straffes» for foreldrenes handlinger. Samtidig må gjeldende regelverk følges, og vedtak må være godt begrunnet og forsvarlig. Vi forstår at det kan være svært vanskelig å måtte forlate mennesker man er knyttet til, men det er avgjørende for rettsstaten at lovlig fattet vedtak etterleves.

- Hva er partiets holdning til utstedelse av langvarige Schengenvisa til menneskerettighetsforsvarere?

Svar: Menneskerettighetsforsvarere må ha mulighet til å søke beskyttelse i trygge land, og Norge må ta sin del av ansvaret. Det er viktig at dette diskuteres innenfor rammen av

Schengen-samarbeidet, slik at det ikke blir avvikende praksis mellom ulike Schengen-land.

- UNHCR har bedt Norge ta imot 5000 overføringsflyktninger, mens Norge har redusert hvert år. Hva er partiets holdning til dette?

Svar: Høyre mener at man må se antallet overføringsflyktninger i sammenheng med hvor mange asylankomster Norge har. Det er viktig at vi har kapasitet til å gi et godt integreringstilbud og bolig til de som ankommer Norge. Vi er nå i en periode med store ankomster fra Ukraina som har satt stor press på kommunenes tjenestetilbud, og Høyre mener derfor at vi ikke skal øke antallet overføringsflyktninger i dagens situasjon.

4. Likestilling og diskriminering:

- På hvilken måte har partiet bidratt til å sikre forebygging av vold i nære relasjoner og oppfølging av voldsutsatte i Norge? Her under tiltak som bidrar til at forhold som bosted eller minoritetstilhørighet (etnisk, språklig, religiøs, kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk) ikke blir avgjørende. Hva ønsker partiet å gjøre i kommende periode?

Svar: En av vår tids store kamper er kampen mot vold i nære relasjoner. Høyre satt ned et eget ekspertpanel mot negativ sosial kontroll og vold i nære relasjoner, som foreslo 26 konkrete tiltak til ny lokal og nasjonal politikk. Viktige innsatsområder er forebygging, beskyttelse og oppfølging av ofre, og oppfølging og rettsforfølgelse av voldsutøvere. I neste periode vil vi blant annet prioritere å sikre ofrene bedre ved at gjerningspersonen kan pålegges å flytte fra nærområdet der ofrene bor, bedre samhandling mellom tjenestene og at personer dømt for mishandling i nære relasjoner og andre alvorlige voldshandlinger som hovedregel skal ilegges evigvarende kontaktforbud mot voldsoffer og relevante pårørende.

- Hva er de viktigste tiltakene ditt parti har gjennomført for å sikre at lhbtq+-personer i Norge får oppfylt sine grunnleggende menneskerettigheter? Hva er de viktigste tiltakene ditt parti ønsker å iverksette i kommende periode?

Svar: Høyre var med på å sikre flertall for forbudet mot konverteringsterapi i forrige stortingsperiode. I neste periode vil vi gjøre likestillingsloven kjønnsnøytral og heve kompetansen om kjønns- og seksualitetsmangfold for ansatte som jobber i tjenester for barn og unge.

- Ønsker ditt parti å bidra til at høstens valgkamp er fri for hat og desinformasjon knyttet til kjønn og seksualitetsmangfold?

Svar: Ja.

5. Desinformasjon og demokrati

- Hva vil partiet prioritere i perioden 2025–2029 for å hindre desinformasjon og andre utenlandske påvirkningskampanjer rettet mot Norge?

Høyre vil prioritere:

- Tidlig og åpen kommunikasjon om påvirkningsforsøk.
- Sikre støtte til redaktørstyrte medier. (De økonomiske virkemidlene, som nyhetsmedienes momsfritak, skal innrettes plattformnøytralt og understøtte innovasjon og utvikling.)
- Tett kontakt med plattformselskaper.
- Kompetanseheving om kildebevissthet i befolkningen.

– Vi må gi folk et bakteppe, slik at de skjønner hva de leser – og hva de skal se etter.

6. Menneskerettigheter i norske fengsler

- Hva har partiet gjort i perioden 2021–2025 for å styrke menneskerettighetene i norske fengsler, særlig med tanke på faktisk isolasjon, tilgang til fellesskap og psykisk helsevern for innsatte?

Svar: Straffedømte som skal tilbakeføres til samfunnet, må få god hjelp og oppfølging, både under og etter soning. Høyre mener at dette arbeidet er viktig for å forebygge ny kriminalitet. Særlig er det viktig med god oppfølging av spesielt sårbare innsatte.

Da Høyre satt i regjering la vi frem en egen kriminalomsorgsmelding (Meld St. 39 2020-2021. Kriminalomsorgsmeldingen – fremtidens kriminalomsorg og straffegjennomføring), der isolasjon og psykisk helse var sentrale temaer.

- Hva vil partiet prioritere i perioden 2025–2029 for å sikre at innsatte får tilstrekkelig tid utenfor cellen, bedre tilgang til sosial kontakt og et styrket psykisk helsevern i norske fengsler?

Svar: Straffedømte som skal tilbakeføres til samfunnet, må få god hjelp og oppfølging i påvente av, under og etter soning. Høyre vil se på boalternativer for psykisk syke innsatte

som faller mellom kriminalomsorgen og psykisk helsevern. Dette vil minske belastningen på både kriminalomsorgen og psykisk helsevern og gi de aller sykeste bedre fremtidsutsikter.

Innsatte som skal tilbake til samfunnet, må få god oppfølging og et tilbud om jobb eller utdanning. Høyre mener at frivillige organisasjoner som arbeider med dette, må fortsette å få god støtte. Samtidig vil vi legge til rette for at private initiativ skal kunne rekruttere flere innsatte til arbeidslivet.

Høyre vil redusere bruken av isolasjon og fastsette en minstenorm for sosialt samvær for innsatte i fengsel for å forhindre isolasjon. Vi vil også styrke det psykiske helsetilbudet for innsatte.

7. Urfolk og nasjonale minoriteter

- Hva har partiet gjort i perioden 2021–2025 for å sikre samers og nasjonale minoriteters rettigheter, inkludert konsultasjon i arealinngrepssaker, vern mot hatprat og diskriminering, og styrking av språk og kultur?

Svar: I samiske saker har det vært en bred enighet på Stortinget, og vi har støttet regjeringens årlige meldinger om samisk språk kultur og samfunnsliv. Våren 2025 fikk vi gjennomslag for følgende forslag: “Stortinget ber regjeringen sørge for at det samiske KI-arbeidet blir inkludert i Forskningsrådets satsing på forskningssentre for kunstig intelligens (KI-sentre).”.

- Hva vil partiet prioritere i perioden 2025–2029 for å hindre nye Fosen-saker, styrke tilliten mellom myndighetene og urfolk/nasjonale minoriteter, og sikre et effektivt vern av deres rett til kultur, språk og identitet?

Svar: Høyre mener at det er viktig å ta vare på urfolk og nasjonale minoriteters kultur og historie. Høyre vil derfor fortsette arbeidet med å bevare og videreutvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv som en del av Norges kulturarv, og samtidig ståtte støtte institusjonene som har ansvar for at minoritetsspråk som nord-, sør- og lulesamisk, kvensk, romanes og romani bevares

8. Oljefondet, investeringer og sanksjoner

- Vil partiet i perioden 2025–2029 jobbe for at Oljefondet trekker seg ut av selskaper som bryter folkeretten og norske sanksjoner?

Svar: Oljefondet skal ikke investere i selskaper som medvirker til grove eller systematiske krenkelser av menneskerettighetene. Oljefondet skal følge norsk lov, herunder sanksjonsloven.